

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

вознавство». 2022.2022. № 3. С. 279–285. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/046dbb25-9ee7-47ad-a393-2f23f8d6fca4> (дата звернення: 10.10.2025).

9. Бандурка С. Спільна діяльність адвокатури і громадськості в захисті прав і свобод людини, «Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика». No 2(10)2024, С. 68–75. URL: <https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/193> (дата звернення: 10.10.2025).

Науковий керівник: професор кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії (Ph.D) в галузі права **Костенко Сергій Костянтинович**

Тарасенко М. Л.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ПУБЛІКАЦІЇ У СОЦМЕРЕЖАХ ТА ПРОФЕСІЙНА РЕПУТАЦІЯ

XXI століття відомо своїми технічними досягненнями, світ поступово цифровізується, разом з цим змінюються життя всіх людей, мережа Інтернет знайома вже фактично кожному, а тому відповідні зміни вносяться фактично в усі аспекти життя, зокрема й до чинного законодавства. Не стала виключенням професійна етика адвокатів, тому що вона набуває нових вимірів, особливо в аспектах використання соцмереж, публічних висловлювань та загалом формуванням професійної репутації.

У розумінні використання цифрових мереж особливо важливим є дотримання балансу між свободою слова та професійною репутацією. Цифровий слід формує діловий образ юриста, який в майбутньому може мати великий вплив на його імідж. Кожен юрист має усвідомлювати, що будь-який онлайн-коментар чи публікація, яку він зробить самостійно — це елемент професійної репутації, який, а випадку порушення етичних норм, це стати підставою для дисциплінарної відповідальності. Професійна етика судді, адвоката, прокурора, нотаріуса, слідчого та детектива має певну регламентацію, пов'язану з етичними аспектами. Правове регулювання етики адвоката постійно вдосконалюється, адаптуючись до умов сьогодення.

Згідно з ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», де перелічено підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, в п.3 ч.2 окремо виділено таку підставу для притягнення до дисциплінарної відповідальності: «порушення правил адвокатської етики». Далі, в ст. 35 цього ж Закону перелічені види дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватись й за порушення п.3 ч.2 ст. 34 Закону : «1) попередження; 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України — позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав — виключення з Єдиного реєстру адвокатів України» [1].

Тобто, за порушення правил адвокатської етики, навіть при використанні власних соцмереж може бути застосоване найбільш суворе дисциплінарне стягнення. Вже існує відповідна практика, де за неетичні публікації в онлайн-мережах позбавляли адвоката права на заняття адвокатською діяльністю. Адвокати робили спроби оскаржити рішення кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, проте суди підтверджували правильність рішення кваліфікаційно-дисциплінарної комісія адвокатури.

Недарма, в провадженнях судів вже є чимала кількість розглянутих справ щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів через дії, які вони вчинили у мережі Інтернет. У постанові Третього апеляційного адміністративного суду у справі № 280/7796/24 від 11 березня 2025 року було надано висновок щодо того, як має поводити себе адвокат при використанні соціальних мереж, де було зазначено, що у процесі здійснення публічної діяльності, зокрема через публікації в засобах масової інформації, при виступах або інших формах висловлювань, адвокат зобов'язаний утримуватися від поширення інформації, що принижує честь, гідність, ділову репутацію інших адвокатів чи підриває авторитет адвокатської професії [2].

Участь адвоката в комунікації через соціальні мережі є допустимою, однак він має право поширювати та коментувати лише таку інформацію, яка не шкодить репутації адвокатури. У всіх випадках адвокат повинен дотримуватись професійної етики та виконувати свої обов'язки відповідно до вимог чинного законодавства.

Також вже не вперше наголошується на тому, що відкриті заяви адвоката, навіть у приватному акаунті, розглядаються як представлення його професійної позиції. Будь-які образи, прояви агресії, некоректні або дискримінаційні коментарі, поширення неправдивих відомостей можуть стати підставою для дисциплінарної відповідальності, в тому числі позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю. Так, накладення на адвоката дисциплінарного стягнен-

ня у вигляді позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю може застосовуватися виключно у разі: 1) порушення присяги адвоката України; 2) розголошення адвокатом відомостей, що становлять адвокатську таємницю, використання їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб; 3) заподіяння протиправними діями адвоката, пов'язаними із здійсненням ним адвокатської діяльності, значної шкоди клієнту, якщо така шкода встановлена судовим рішенням, що набрало законної сили; 4) систематичного або грубого одноразового порушення правил адвокатської етики, що підриває авторитет адвокатури України [1].

Під час використання месенджерів адвокат має дотримуватись етичних норм, на чому наголошено у судових рішеннях. Так, у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 24 червня 2020 року у справі № 815/1830/18, зазначено: «Відповідно до вимог частини першої, третьої статті 57 Правил адвокатської етики участь адвоката у соціальних мережах (наприклад, але не обмежуючись: Facebook, Twitter, LinkedIn, Pinterest, Google Plus+, Tumblr, Instagram, Flickr, MySpace та інших), Інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі Інтернет є допустимими, проте адвокат може розміщувати, коментувати лише ту інформацію, використання якої не завдає шкоди авторитету адвокатів та адвокатури в цілому» [3]. Також в цьому рішенні було зазначено, що використання адвокатом соціальних мереж, інтернет-форумів та інших форм онлайн-комунікації має здійснюватися з дотриманням принципів стриманості, коректності, толерантності та поваги. За приписами частини п'ятої статті 58 Правил адвокатської етики адвокати повинні оцінити, чи є обраний ними засіб спілкування у мережі Інтернет належним для досягнення бажаного результату. У процесі такої взаємодії адвокат зобов'язаний враховувати контекст, потенційну аудиторію, а також забезпечити чіткість і однозначність висловлювань задля недопущення їх хибного тлумачення [3]. Цю справу було ініційовано після того, як адвокат подала позов до суду з вимогою визнати протиправним та скасувати рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісія адвокатури (далі — КДКА) Одеської області про відкриття дисциплінарного провадження щодо неї. Позивачка не погоджувалась з висновками КДКА, вважаючи, що, публікуючи повідомлення у Viber-групі «6-А клас», вона діяла виключно як мати своєї дитини, а не в статусі адвоката. На її думку, єдине надіслане нею смс-повідомлення, адресоване Особі 4 у закритій батьківській групі, було лише емоційною реакцією на тривалі провокаційні та образливі повідомлення, які надходили їй як фізичній особі. Вона також зазначала, що Viber-група «6-А клас» слугує засобом приватного спілкування та не є соціальною мережею,

на що Верховний Суд надав відповідне рішення, де спростував дану аргументацію.

Власні акаунти адвоката, навіть якщо інформація, яку вони публікують не пов'язана з робочою діяльністю, все одно формують уявлення про юриста як про професіонала, саме тому правник має бути обачним щодо контенту, який він публікує чи коментує, адже це може мати можливі етичні наслідки з настанням відповідальності.

У цьому контексті варто наголосити, що юридична професія, особливо професія адвоката, вимагає не тільки високого рівня фаховості, але й особливої культури. Всі дії, вчинені онлайн, залишають цифровий слід, який може бути використаний як доказ у дисциплінарних провадженнях. А з урахуванням того, що репутація в епоху цифрових медіа формується швидко й на широкий загал, кожен фахівець має самостійно забезпечувати собі «цифрову гігієну» — уникати поширення конфліктів, розпалювання ворожнечі та публікації неперевіреної інформації.

Цифрова епоха створює нову етичну реальність, в якій «кожен лайк має значення». Для юриста — це питання не лише особистого вибору, а й професійної відповідальності. Формування стійких етичних принципів у цифровому просторі є запорукою довіри до всієї правничої системи.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076—17#Text>
2. Постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду у справі № 815/1830/18 від 24 червня 2020 року URL : https://verdictum.ligazakon.net/document/90029760?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05
3. Постанова Третього апеляційного адміністративного суду № 280/7796/24 від 11 березня 2025. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125753122>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Ніколаєнко М. О.

Роль адвокатської етики в професійній діяльності адвоката 490

Олійник М. І.

Проблемні аспекти дотримання принципу конфіденційності
в адвокатській діяльності 493

Платонова О. А.

Етичні аспекти визначення та сплати гонорару в адвокатській
діяльності 497

Самойлова Ю. О.

Професійна етика адвоката у протистоянні процесуальному
тиску з боку сторони обвинувачення 499

Синицина В. Є.

Актуальні питання дотримання межі між свободою вираження
поглядів та порушення правил адвокатської етики 503

Скаблюк К. Ю.

Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності 506

Собко Є. В.

Проблемні аспекти відносин адвоката з клієнтами в умовах
воєнного стану 510

Стефанський М. А.

Адвокатська етика як фактор формування довіри до системи
правосуддя 513

Тарасенко М. Л.

Дисциплінарна відповідальність адвоката у цифрову епоху:
публікації у соцмережах та професійна репутація 517

Тарасова В. О.

Етичні дилеми адвоката під час розгляду справ, які викликають
суспільний резонанс 521

Храмченкова М. В.

Професійна етика адвоката у цифрову епоху: використання
онлайн-комунікацій та соціальних мереж 523

Чумак А. О.

Використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності:
етичні та правові аспекти 526

Шевелєва К. Ю.

Використання соціальних мереж адвокатами: етичні межі
публічної комунікації 529